

ΕΞΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Υπουργός Ανάπτυξης κ. Κ. Χατζηδάκης μετά από σιωπή ημερών, στο κύμα αντιδράσεων που ξέσπασε από την αναδιάταξη του ερευνητικού ιστού της χώρας που εξάγγειλε αιφνιδιαστικά στις αρχές Ιουνίου επανήλθε στο θέμα, σε ομιλία του σε συνέδριο που οργανώθηκε στο ΥΠΑΝ στις 29 Ιουνίου 2009 και σε συνέντευξή του λίγες μέρες μετά. Τα γεγονότά του εκεί δείχνουν ότι πραγματικά δεν έχει καταλάβει –ή αδιαφορεί παντελώς για την αποδιοργάνωση και την αναστάτωση που έχει επιφέρει στα ερευνητικά ιδρύματα, η αυθαιρεσία με την οποία θέλει να εφαρμόσει την υποθέμενη πολιτική του ατζέντα. Παράλληλα θεωρεί ότι η λάσπη και οι ειρωνείες είναι ο καλύτερος τρόπος να αντιμετωπίσει το πρόβλημα που δημιούργησε ασύγγνωστη προχειρότητα με την οποία έθεσε το ζήτημα. Αναφέρει λοιπόν στη ομιλία του: «Επομένως θεωρώ αναμενόμενες τις αντιδράσεις αυτές, πολύ περισσότερο επειδή ορισμένοι που είναι σήμερα διευθυντές θα σταματήσουν, λόγω της αναδιάταξης, να είναι διευθυντές. Και ξέρετε ότι στην Ελλάδα θιγόντε πολύ όταν μας αγγίζουν το «βλέτι μας». Ήταν συνεπώς, κατά τη γνώμη του, «αναμενόμενες αντιδράσεις» αντίθεση των διοικήσεων των ερευνητικών ιδρυμάτων, η σύσσωμη καταδίκη των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων σωματείων εργαζομένων στα ερευνητικά ιδρύματα, η εξαγρίωση του πόνου των εργαζόμενων στην έρευνα που πραγματικά για πρώτη φορά βρέθηκαν να διαδηλώνουν μαζικά στους δρόμους. «Αναμενόμενες αντιδράσεις» που τον εξέπληξαν και οι χιλιάδες υποστηρίχτες υποστήριξης που έχουν συγκεντρωθεί στις αντίστοιχες ιστοσελίδες του ΙΙΕ και του ΕΚΚΕ από επιστήμονες από όλον τον κόσμο. «Αναμενόμενες αντιδράσεις κάποιων που θίγονται» και η σύγκρουση με τους ερευνητικούς φορείς πλήθους συνδικαλιστικών και επιστημονικών φορέων (ενδεικτικά: ΕΔΥ, ΕΚΑ, ΠΟΣΔΕΠ, Σύλλογος Ελλή-

νων Αρχαιολόγων, Ελληνική Εταιρεία Βιοχημείας και Μοριακής Βιολογίας κ.ά.). «Αναμενόμενες αντιδράσεις» βρήκε και τις αποφάσεις των συνελεύσεων των Πανεπιστημίων που, παρότι διανύουμε σε θερινή περίοδο, η μία μετά την άλλη καταδικάζουν τις αυθαίρετες εξαγγελίες του. «Αναμενόμενες αντιδράσεις» που δεν προξενούν καμία έκπληξη και τα περισσότερα από 120 δημοσιεύματα, τα οποία μέσα σε λίγες μέρες κατέκλυσαν τις πιο σοβαρές εφημερίδες της χώρας και ομόφωνα κάνουν λόγο για αποδιάρθρωση και αποδιοργάνωση της έρευνας. Οι καταγγελίες, οι ερωτήσεις στη Βουλή και οι ανακοινώσεις όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης που κατήγγειλαν τις εξαγγελίες του, θεωρούνται βέβαια εκ προοιμίου «αναμενόμενες αντιδράσεις», αφού η αντιπολίτευση θεωρείται ότι ούτως ή άλλως αντιδρά. Όλοι λοιπόν αυτοί κατά τον κ. Υπουργό έπαθαν ομαδική παράκρουση και υπερασπίζονται μερικούς διευθυντές που θα χάσουν τις καρέκλες του και το πάρκινγκ τους. Συγγνώμη, αλλά όταν σε κάποιον έχουν ανατεθεί κυβερνητικά καθήκοντα, πρέπει να είναι τουλάχιστον σε θέση να διακρίνει τότε ψιχαλίζει και πότε τον φτύνουν.

Είναι προφανές για όποιον έχει και ελάχιστη σχέση με την έρευνα ότι ο κ. Χατζηδάκης αγνοεί το θέμα παντελώς. Αυτό δεν είναι υποχρεωτικά κακό. Κανείς πολιτικός που αναλαμβάνει έναν τομέα δεν είναι υποχρεωμένος να τον γνωρίζει σε βάθος. Αν θέλει όμως να διατηρεί τη σοβαρότητά του οφείλει να ενημερώνεται για τα τεκταινόμενα σε αυτόν πριν εξαγγέλλει πομπώδεις αποφάσεις. Ο κ. Χατζηδάκης μόλις ανέλαβε το Υπουργείο του, στις 26 Φεβρουαρίου 2009 έσπευσε να δηλώσει ότι θα αναθέσει σε διεθνή οίκο την αξιολόγηση των ερευνητικών ιδρυμάτων. Τρεις μήνες μετά όλα αυτά λησμονήθηκαν και εκδίδονται διαταγές με ακριβώς αντίθετο περιεχόμενο. Ενδεικτικό της προχειρολογίας με την οποία αντιμετωπίζει το ΥΠΑΝ το θέμα είναι το γεγονός ότι ο καθ' ύλην αρμόδιος ΓΓΕΤ κ. Φ. Τσαλίδης

στις 22 Μαΐου 2009, παριστάμενος σε εκδήλωση της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών, απάντησε δημοσίως και εις επήκοον όλων των παρισταμένων σε ερώτηση που του έγινε ότι δεν υπάρχει κανένα σχέδιο συγχωνεύσεων ερευνητικών ιδρυμάτων και συμπλήρωσε μάλιστα «τι είδους ΓΓΕΤ θα ήταν αν υπήρχε τέτοιο σχέδιο και αυτός το αγνοούσε;»

Πάσα απάντηση δεκτή. Δηλώνει όμως ακόμη ο κ. Χατζηδάκης ότι οι εξαγγελίες του είναι αποτέλεσμα διαλόγου που έγινε στο Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας. Στην πραγματικότητα η πρόταση –και όχι απόφαση– που υπέβαλλε στις 2 Απριλίου 2009 ο πρόεδρος του ΕΣΕΤ κ. Δ. Νανόπουλος αναφέρει τα ακριβώς αντίθετα από όσα προστάζει ο κ. Υπουργός. Σε τίνας την επιστημονική γνώμη στηρίζει επομένως ο κ. Υπουργός την απαγγελόμενη «αναδιάταξη»; Γιατί δεν αποκαλύπτει ποια επιστημονική επιτροπή, ομάδα ή έστω μεμονωμένος επιστήμονας γνωμοδότησε υπέρ των όσων εξαγγέλλει;

Ισχυρίζεται ακόμη ότι θα εξοικονομηθούν χρήματα. Δεν έχει παρουσιάσει όμως καμία οικονομοτεχνική μελέτη που να το αποδεικνύει. Αντίθετα οι πρώτες εκτιμήσεις των ερευνητικών ιδρυμάτων κάνουν λόγο ότι τυχόν εφαρμογή των εξαγγελιών πέραν της πληθώρας νομικών και διαδικαστικών ζητημάτων που θα δημιουργούσε θα είχε και υπέρογκο κόστος (εκατομμυρίων Ευρώ), ενώ η ενδεχόμενη οικονομική ωφέλεια από τις συγχωνεύσεις, όπως υποστήριξε σε εμπειρισταμένο άρθρο του ο αντιπρόεδρος του ΕΚΚΕ Θ. Μαλούτας στο ένθετο «Παιδεία και Κοινωνία» της εφ. Αυγή της 28ης Ιουνίου 2009 δεν ξεπερνά τα 10.000 Ευρώ το μήνα. Όσο δηλαδή κοστίζουν οι αμοιβές ενός-δύο συμβούλων του.

Ο κ. Χατζηδάκης ισχυρίζεται ότι όσα αποφάσισε εδράζονται στην «κοινή λογική». Δεν ξέρουμε ποιο είναι το μέτρο

*δημήτρης Δημητρόπουλος είναι
συντάκτης του ΙΝΕ/ΕΙΕ*

της δικής του κοινής λογικής, για μας είναι όσα με σύνεση και σωφροσύνη έγραφε στην εφ. Καθημερινή της 28ης Ιουνίου 2009 ο έμπειρος δημοσιογράφος Αντώνης Καρκαγιάννης, ο οποίος μεταξύ άλλων υποστήριζε ότι «η διαμόρφωση ενός νέου ερευνητικού ιστού είναι ήδη αντικείμενο όπου τον πρώτο λόγο έχουν οι επιστήμονες και οι πολιτικοί παίρνουν τις αποφάσεις θεσμικής κατοχύρωσης και λειτουργίας». Η άλλη λύση είναι αυτή που εφάρμοσε το ΥΠΑΝ: ανοίγουμε ένα λεξικό και βάζουμε έναν υπουργικό σύμβουλό να αναζητήσει νοηματικές συνάψεις στους τίτλους των ινστιτούτων, ώστε να αποφανθούμε κατόπιν ποια χρήζουν συγχώνευσης.

Τα ερευνητικά ιδρύματα της χώρας με αυτές τις άστοχες ενέργειες από τις αρχές Ιουνίου που τέθηκε το ζήτημα έχουν αποδιοργανωθεί. Ήδη η ζημιά που έχει προκληθεί σε διεθνείς συνεργασίες και ερευνητικά προγράμματα είναι τεράστια. Η πολιτική ηγεσία του ΥΠΑΝ φαίνεται να αγνοεί το γεγονός ή να μην ενδιαφέρεται. Παρόλα αυτά ίσως οι υπουργικές εξαγγελίες να έχουν και

ένα θετικό αποτέλεσμα, καθώς έστω και με αυτόν τον άγαρμπο τρόπο έθεσαν επί τάπητος το ζήτημα του σχεδιασμού του ερευνητικού ιστού που είναι αναγκαίος, απαιτεί δημόσιες επενδύσεις και οφείλει να προχωρήσει. Καθώς λοιπόν ο κ. Χατζηδάκης, έστω και χωρίς πρόθεση, βρέθηκε στο επίκεντρο της σχετικής συζήτησης έχει την ευκαιρία να συνδέσει το όνομά του με μία ιστορική μεταρρύθμιση σε ένα κρίσιμο τομέα, που αποτελεί στοίχημα για το μέλλον της χώρας. Για να το πετύχει οφείλει να δώσει ένα εύλογο χρονικό διάστημα στην επιστημονική κοινότητα να καταθέσει τις προτάσεις της και μετά από την αναγκαία διαβούλευση, η πολιτεία να προχωρήσει στις αναγκαίες ρυθμίσεις. Αυτό όμως απαιτεί στοιχειώδη σεβασμό στον συνομιλητή, συναινετικές διαδικασίες και διάλογο. Απαιτεί δηλαδή από τον κ. Χατζηδάκη να κατανοήσει ότι είναι Υπουργός μιας ευρωπαϊκής χώρας στην αυγή του 21ου αιώνα και όχι αρχηγός φοιτητικής παράταξης σε πανεπιστημιακό αμφιθέατρο της δεκαετίας του

1980, που με τερτίπια και τσαμπουκάδες επιδιώκει να εξουθενώσει τον αντίπαλο.

Κλείνοντας την παρέμβασή μου θα ήθελα να επαναλάβω την καταληκτική παράγραφο του ψηφίσματος που εξέδωσε στις 6 Ιουλίου ο Σύλλογος Προσωπικού του ΕΙΕ: «Οι εργαζόμενοι στο ΕΙΕ αντιδρούμε στη διάλυση ενός ερευνητικού κέντρου στο οποίο έχουμε προσφέρει όσα επέτρεπαν οι δυνάμεις μας, έχοντας απέναντί μας ένα αδιάφορο έως τώρα, και τώρα εχθρικό κράτος. Αντιδρούμε στη διάλυση ενός ιδρύματος το οποίο συνδέεται άρρηκτα με την ιστορία της επιστημονικής έρευνας στη χώρα μας και με την προσωπική επιστημονική ταυτότητα του κάθε ενός από εμάς. Αντιδρούμε στην απομάκρυνσή μας από την έως τώρα ιδιόκτητη επιστημονική εστία μας. Αντιδρούμε στη μετατροπή ενός χώρου που σήμερα αποτελεί έναν ζωντανό πολυδύναμο πόλο που συνδέει την έρευνα και την επιστήμη με την κοινωνία, σε ένα νεκρό κέλυφος, αλλά συγχρόνως ένα ελκυστικό "φιλέτο" στην καρδιά της Αθήνας»

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΥΠΕΡΤΙΜΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΣΑΝ ΤΟΝ ΚΑΦΕ

ΚΑΙΤΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Από τη δεκαετία του 1960, οι ΗΠΑ προχώρησαν στη συγκρότηση της πρώτης βάσης δειγματοληπτικών μικροδεδομένων με ελεύθερη πρόσβαση στη χρήση τους από την ακαδημαϊκή κοινότητα (Public Use Microdata Samples). Η βάση αυτή διέθετε δειγματοληπτικά δεδομένα από την απογραφή πληθυσμού σε επίπεδο κατοικίας και ατόμων, τα οποία από

Η Καίτη Μιχαλοπούλου διδάσκει στατιστική και μεθοδολογία των δειγματοληπτικών κοινωνικών ερευνών μεγάλης έκτασης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

τότε χρησιμοποιούνται ευρέως από φοιτητές, ακαδημαϊκούς και ερευνητές. Με τον τρόπο αυτής της διάθεσης των δεδομένων έπαψε η σχεδόν αποκλειστική χρήση τους ως αθροιστικά, δευτερογενή δεδομένα, επιτρέποντας πολλαπλές πρωτογενείς αναλύσεις. Το σημαντικότερο ζήτημα κατασκευής αυτών των βάσεων ήταν η διασφάλιση της ανωνυμίας της παρεχόμενης πληροφορίας, έτσι ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος ταύτισης και αναγνώρισης ατόμων. Τη δεκαετία του 1970, το παράδειγμα αυτό ακολούθησαν ο

Καναδάς και η Αυστραλία. Από το 1991, μικροδεδομένα διατίθενται από τη Μεγάλη Βρετανία (Samples of Anonymised Records)¹, Ισπανία, Λουξεμβούργο, Γαλλία, Ιρλανδία και Ιταλία, με διαφορετικές πολιτικές ως προς τη διάθεσή τους. Σήμερα, έχοντας λύσει τα ζητήματα σχετικά με την ανωνυμία της παρεχόμενης πληροφορίας,² οι περισσότερες από αυτές τις βάσεις είναι ελεύθερης πρόσβασης στην ακαδημαϊκή κοινότητα, αναγνωρίζοντας τη σημασία της διάθεσης πρωτογενών